Divadlo ALDENTE

METODICKÉ LISTY K INSCENACI
NEVĚSTY

Vážení pedagogové/pedagožky,
metodické listy k inscenaci Nevěsty mají sloužit jako inspirace pro přípravu a aktivity před zhlédnutím divadelního představení.
Cílem těchto materiálů je budovat a prohlubovat u našich mladých diváků vztah k divadlu a umění.
Metodické listy jsou vždy sestaveny tak, aby se daly realizovat v prostorách školní třídy a v kolektivu dětí/studentů bez dosavadních zkušeností s dramatickou výchovou či divadlem.

O inscenaci:
Erbenova Kytice je plná ženských hrdinek, jímž život připravuje četné nástrahy a osud k nim bývá nemilosrdný. Divadlo Aldente je plné mladých herců s Downovým syndromem, kteří touží po lásce se šťastným koncem. Inscenace si půjčuje „Erbenovy nevěsty" z Kytice a bojuje za jejich osudy, protože věří, že láska může být silnější než trest. Erben snoubí křesťanské prvky s pohanskými, inscenace Divadla Aldente křehký poetický obraz s obrazy groteskními a rockovou hudbou.

Doporučení:
Pokud si studenti*ky před shlédnutím představení přečtou balady Štědrý den a Svatební košile, budou mít možnost srovnávat po představení literární předlohu s jejím divadelním zpracováním.
Není to ale nezbytné; představení je možné sledovat i bez znalosti Erbenových balad.

RVP: Člověk a společnost, Umění a kultura, Český jazyk a literatura
ŠVP: Český jazyk, Dějepis, Etika, ZSV

AKTIVITY PŘED NÁVŠTĚVOU PŘEDSTAVENÍ (45 MINUT)

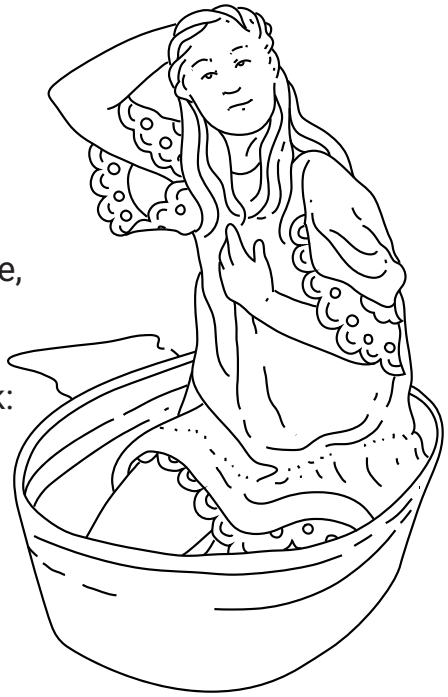
Nastínění děje:

Inscenace má tři části:

První je takřka bez mluvení, autorská, a představuje nám postavy, které budou dále rozvíjet své příběhy.

Druhá část vychází z balady Štědrý den: Na Štědrý večer se dvě mladé dívky vydají k jezeru, aby podle lidového zvyku nahlédly do své budoucnosti. Rozsekají led na jezeře a pozorují hladinu vody, na níž se jim začnou zjevovat obrazy. Jedna z dívek uvidí veselý průvod a svatbu, druhá temný obraz rakve a pohřbu…

Třetí část zpracovává baladu Svatební košile, uváděnou též pod jménem Duchova nevěsta: mladá dívka touží po svém milém, který odešel do ciziny, a v zoufalství přikazuje Panně Marii, aby jí milého vrátila. V tom se ozve zaklepání a za oknem se objeví její milý - něco tu ale nehraje…

1. Asociace a destrukce pojmu „nevěsta“ (10 minut)

Studenti*ky se rozdělí do skupin po třech až pěti.
Nechte je, aby si sepsali*y na papír asociace, které se jim vybaví ke slovu „nevěsta“- kulturní stereotypy, tradice, osobní očekávání,...
Následně je nechte, aby si vybrali dvě až tři asociace a pokusili se je zpochybnit pomocí následujících otázek:

- Kdy se tato představa může zhroutit/změnit?
- Co když svatba není začátkem štěstí?
- Jak se liší moderní pojetí vztahů od dřívějšího? (viz pohádky, sňatky z rozumu, sňatky našich prarodičů/rodičů)?

2. Ukázka z Erbena – bez detailní interpretace (15 minut)

Nechte studenty*ky přečíst krátké úryvky z Erbenovy Kytice, a poté je nechte se zamyslet nad následujícími otázkami.
Text i s otázkami můžete studentům vytisknout - viz list **“K tisku pro studenty*ky”- ÚKOL 1**).

- Jaké pocity v tobě text vyvolává? Jakou má atmosféru?
- Zkus přepsat některý ze zvýrazněných částí do prozaického textu (do textu, který není rozdělen do veršů). Co se změnilo? Změnila se atmosféra, rytmus, nebo délka textu?

Úryvek ze Svatební košile:

A slyš, na zápsí kroků zvuk
a na okénko: ťuk, ťuk, ťuk!
„Spíš, má panenko, nebo bdíš?
Hoj, má panenko, tu jsem již!
Hoj, má panenko, co děláš?
A zdalipak mě ještě znáš,
aneb jiného v srdci máš?“

„Ach můj milý! Ach pro nebe!
Tu dobu myslím na tebe;
na tě jsem vždycky myslila,
za tě se právě modlila!“

„Ho, nech modlení — skoč a pojď,
skoč a pojď a mě doprovoď;
měsíček svítí na cestu:
já přišel pro svou nevěstu.“

Úryvek ze Štědrého dne:

Pod lesem, ach pod lesem,
na tom panském stavě,
stojí vrby stařeny,
sníh na šedé hlavě.

Jedna vrba hrbatá
tajně dolů kývá,
kde se modré jezero
pod ledem ukrývá.

Tu prý dívce v půlnoci,
při luně pochodni,
souzený se zjeví
hoch ve hladině vodní.

Hoj, mne půlnoc neleká,
ani liché vědy:
půjdu, vezmu sekeru,
prosekám ty ledy.

3. Divadlo jako interpretace (15 minut)

Následující úkol slouží k tomu, aby studenti*ky porozuměli*y rozdílnému umělecké-mu jazyku literatury a divadla. Dejte jim následující úkoly (můžete též vytisknout v sekci **“K tisku pro studenty*ky” - ÚKOL 2**).

V baladě Štědrý den se dvě mladé dívky vydají na štedrý večer k jezeru, aby na jeho hladině spatřily svoji budoucnost. Nejprve musejí ale rozsekat led…

Otázky:

- Jak se dá na jevišti ztvárnit jezero? Jak se dá ztvárnit sekání do ledu? Zkus vymyslet konkrétní návrh. Přemýšlej nad obrazem, zvukem, pohybem postav.

V baladě Svatební košile volá dívka svého milého, který odjel do ciziny. Ten jí o půlnoci zaklepe na okénko. Postupně se ale ukáže, že to není její milý, ale jeho duch…

Otázky:

- Jak se dá na jevišti ztvárnit duch? Zkus vymyslet konkrétní návrh. Přemýšlej nejen nad tím, jak bude vypadat, ale třeba i nad tím, jak bude mluvit a jak se bude pohybovat. Bude hezký nebo ošklivý?

4. Očekávání před představením (5 minut)

Nechte studenty*ky, aby si individuálně zapsali svoje otázky a očekávání, která před návštěvou divadla mají. Můžete jim navrhnout, ať si sami vyberou jednu, maximálně dvě věci, které chtějí během představení více sledovat. (Též v listu **“K tisku pro studenty*ky” - ÚKOL 3**).

- Zaměřím se na to, jak se liší děj u Erbena a v divadelním zpracování.
- Zajímá mě, jak bude na divadle vypadat duch, a jestli to bude odpovídat mé představě.
- Zajímá mě, jak bude na divadle vypadat jezero a jak se do něj bude sekat, a jestli to bude stejně, jak si to zatím představuji.
- Zaměřím se na téma, tedy zkusím vyzkoumat, o čem to představení vlastně je, a jestli je mi toto téma osobně blízké (láska, vina, vztah k rodičům, víra, vztahy,...).
- V představení budou hrát i herci s Downovým syndromem. Jak si myslím, že budou hrát?
- Jiné? Specifikuj.

NEVĚSTY
K TISKU PRO STUDENTY*KY

ÚKOL 1 - práce s úryvky

Úryvek ze Svatební košile:

A slyš, na zápsí kroků zvuk
a na okénko: ťuk, ťuk, ťuk!
„Spíš, má panenko, nebo bdíš?
Hoj, má panenko, tu jsem již!
Hoj, má panenko, co děláš?
A zdalipak mě ještě znáš,
aneb jiného v srdci máš?“

„Ach můj milý! Ach pro nebe!
Tu dobu myslím na tebe;
na tě jsem vždycky myslila,
za tě se právě modlila!“

„Ho, nech modlení — skoč a pojď,
skoč a pojď a mě doprovoď;
měsíček svítí na cestu:
já přišel pro svou nevěstu.“

Úryvek ze Štědrého dne

Pod lesem, ach pod lesem,
na tom panském stavě,
stojí vrby stařeny,
sníh na šedé hlavě.

Jedna vrba hrbatá
tajně dolů kývá,
kde se modré jezero
pod ledem ukrývá.

Tu prý dívce v půlnoci,
při luně pochodni,
souzený se zjeví
hoch ve hladině vodní.

Hoj, mne půlnoc neleká,
ani liché vědy:
půjdu, vezmu sekeru,
prosekám ty ledy.

Úkoly:

- Jaké pocity v tobě text vyvolává? Jakou má atmosféru?
- Zkus přepsat některý ze zvýrazněných částí do prozaického textu (do textu, který není rozdělen do veršů). Co se změnilo? Změnila se atmosféra, rytmus, nebo délka textu?

ÚKOL 2 - Divadlo jako interpretace

V baladě **Štědrý den** se dvě mladé dívky vydají na štedrý večer k jezeru, aby na jeho hladině spatřily svoji budoucnost. Nejprve musejí ale rozsekat led…

Otázky:

- Jak se dá na jevišti ztvárnit jezero? Jak se dá ztvárnit sekání do ledu? Zkus vymyslet konkrétní návrh. Přemýšlej nad obrazem, zvukem, pohybem postav.

V baladě **Svatební košile** volá dívka svého milého, který odjel do ciziny. Ten jí o půlnoci zaklepe na okénko. Postupně se ale ukáže, že to není její milý, ale jeho duch…

Otázky:

- Jak se dá na jevišti ztvárnit duch? Zkus vymyslet konkrétní návrh. Přemýšlej nejen nad tím, jak bude vypadat, ale třeba i nad tím, jak bude mluvit a jak se bude pohybovat. Bude hezký nebo ošklivý?

ÚKOL 3 - Očekávání před představením (5 minut)

Co chceš během představení hlavně sledovat? Na co se chceš zaměřit?
Zkus si vybrat jednu nebo dvě věci:

- ☐ Zaměřím se na to, jak se liší děj u Erbena a v divadelním zpracování.
- ☐ Zajímá mě, jak bude na divadle vypadat duch, a jestli to bude odpovídat mé představě.
- ☐ Zajímá mě, jak bude na divadle vypadat jezero a jak se do něj bude sekat, a jestli to bude stejně, jak si to zatím představuji.
- ☐ Zaměřím se na téma, tedy zkusím vyzkoumat, o čem to představení vlastně je, a jestli je mi toto téma osobně blízké (láska, vina, vztah k rodičům, víra, vztahy,...).
- ☐ V představení budou hrát i herci s Downovým syndromem. Jak si myslím, že budou hrát?
- ☐ Jiné (specifikuj): _____

_____